

Valtioneuvoston selonteko teollisuuspolitiikasta

Teollisuusneuvos Sampsa Nissinen, TEM

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta 24.4.2025

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Toimintaympäristön muutokset haastavat Suomen teollisuuspolitiikkaa

- Valtion rooli yrityssektorilla on vahvistunut. Markkinoiden toimivuutta painottavan politiikan rooli pienentynyt ja kilpailukyvyn puutteita paikkaavat valtiontuet ja protektionismi kasvaneet
- Suurvaltojen kilpailu näkyy monenkeskisen sääntöjärjestelmän ongelmina ja maailmantalouden blokkiutumisenä. Heijastuu kaupan avoimuuteen ja arvoketjujen toimintaan.
- Useat tekijät, kuten investointikustannusten nousu on saanut investoijat epäröimään
- Osaajien saatavuus pullonkaulana monilla aloilla
- Samalla Suomen tulee kyetä vauhdittamaan kasvua julkisen talouden tasapainottamiseksi.
- Uhkien rinnalla on myös mahdollisuuksia, liittyen mm. puolustusteollisuuteen, Nato-jäsenyyden mahdollistamiin kumppanuuksiin (jäänmurtajat ym.).
- Puhdas siirtymä tarjoaa edelleen kasvumahdollisuuksia, pohjautuen osaamiseen
- Uusi komissio päivittää EU:n teollisuuspolitiikkaa. Vähähiilistyminen ja kilpailukyky on kytketty yhteen puhtaan teollisuuden ohjelmassa (CID)

Teollisuuspoliittisen strategian lähtökohdat

Hallitus laatii pitkäjänteisen teollisuuspoliittisen strategian, joka sisältää vientiteollisuudelle olennaiset politiikkakokonaisuudet, kuten logistiikan, ja jonka tavoitteena on kasvuhakuisten, työllistävien ja vientiin tähtäävien yritysten kasvu sekä teollisten työpaikkojen säilyminen Suomessa.

- Tavoitteena on tukea yritysten kestävästä kasvusta ja kansainvälistymisestä sekä laajemmin **elinkeinorakenteen uudistumista**, erityisesti liittyen puhtaan siirtymän globaaliin investointiaaltoon
- Perustuu ensisijaisesti **horisontaalisiin**, uudistumista tukeviin toimenpiteisiin. Kohennetaan teollisuuden yleisiä toimintaedellytyksiä ja vaikutetaan yritysten toimintaympäristöön
- Kokoo yhteen Suomen **teollisuuden uudistumisen ja kasvun strategisen agendan** ja antaa johdonmukaisen kokonaiskuvan hallituksen teollisuuspolitiikan painopisteistä ja keinoista.
- Strategia laadittiin **yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa** varmistaen, että kasvun edellytyksiin vaikuttamisen agendasta on yhteinen näkemys.
- Strategia antaa **pohjaa Suomen vaikuttamistoimenpiteille EU:n teollisuuspolitiikassa** ja siihen liittyvissä lainsäädäntöaloitteissa.
- Huomioidaan **yhteydet muihin hallitusohjelmakirjauksiin**, kuten energia- ja ilmastostrategian päivittämiseen, mineraalistrategiaan, TKI-politiikkaan, jne..

Sidosryhmäyhteistyö strategian laatimisessa

- **Ohjausryhmässä laaja edustus sidosryhmistä**
 - EK, Energiateollisuus ry, Kemianteollisuus ry, Teknologiateollisuus ry, Metsäteollisuus ry, Keskuskauppakamari, Teollisuusliitto ry, Akava ry, PALTA ry, LVM, MMM, OKM, TEM, UM, VM, YM, Business Finland, Finnvera, VTT, Tesi, ELY-keskukset
 - Pj kansliapäällikkö Timo Jaatinen, TEM, varapj johtaja Matti Mannonen, Teknologiateollisuus ry
- **Muiden toimijoiden kuuleminen**
 - Kaksi avointa sidosryhmätilaisuutta, noin 300 osallistujaa molemmissa
 - Sähköpostilaatikko kirjallisten kommenttien toimittamiseksi
- **Työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmälle raportointiin työn edistymisestä**

Teollisuus- politiikka- SWOT

Vahvuudet

- Yhteiskunnallinen vakaus ja ennustettavuus
- Laadukas työvoima ja korkea osaamistaso
- Koulutetun työvoiman suhteellisesti alhainen kustannustaso
- Kohtuuhintaista puhdasta energiaa ja toimiva energiainfra
- Julkinen rahoitus kasvuyrityksille ja T&K-toimintaan
- Kriittisten mineraalien tarjonta ja osaaminen

Heikkoudet

- Pieni kotimarkkina ja etäisyys keskeisiin markkinoihin
- Vetovoima osajien houkuttelemiseksi
- Keskittynyt vientiteollisuus
- Alhaiset investoinnit aineettomaan pääomaan
- Riskinottokyky ja –halukkuus erityisesti suurissa investoinneissa

Mahdollisuudet

- Puhtaan siirtymän luoma kysyntä
- Ennakoitava luvitus ja sääntely-ympäristö vetovoimatekijänä
- Tuottavuutta ja uutta liiketoimintaa tekoälystä ja digistä
- Useita lupaavia ja kasvavia teknologiakeskittymiä
- Biopohjaiset materiaalit
- Nato-jäsenyyden myötä tiivistynyt läntinen yhteistyö
- Puolustusteollisuus ja kaksikäyttö-teknologia

Uhat

- Valtiontukikilpailu ja EU:n sisämarkkinoiden toimimattomuus
- Geopoliittiset riskit kuten kaupan esteet ja talouspakotteet
- Suomelle epäedullinen EU:n teollisuuspolitiikka
- Energiainfrastruktuurin kyky vastata uusiin tarpeisiin
- Osaamistason heikkeneminen ja kilpailu osaavasta työvoimasta
- Ilmastonmuutoksen ja luontokadon kerrannaisvaikutukset

Avainkysymykset

Investointien saaminen Suomeen

Vakiintuneiden teollisuudenalojen uudistuminen

Uusien kasvualojen vahvistaminen

Osaajien saatavuuden varmistaminen

Tavoitteet

Kehitämme toimintaympäristön kilpailukykyä investointien houkuttelemiseksi

Tehostamme julkista rahoitusta yksityisen rahoituksen vivuttamiseksi

Kasvatamme arvonalisää ja tuottavuutta panostamalla aineettomaan pääomaan

Luomme kasvua tutkimuksesta, innovaatioista ja kansainvälisistä verkostoista

Hyödynnämme puhtaan siirtymän sekä bio- ja kiertotalouden mahdollisuudet

Panostamme logistiikkaan, infrastruktuuriin ja teollisiin keskittyisiin

Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden

Logistiikan alatyöryhmän toimenpidesuosituks

1. Itämeren merenkulun häiriöttömyyden varmistaminen ja vaihtoehtoisten ulkomaankaupan kuljetusreittien kehittäminen.
2. Riittävän jäänmurtokapasiteetin ja jäävahvistetun aluskaluston varmistaminen.
3. Väyläverkon investointiohjelmaan sitoutuminen ja korjausvelan lyhentäminen.
4. Liikenneinfran rahoituksen painopisteen suuntaaminen perusväylänpitoon sekä teollisuuden kannalta tärkeisiin kuljetusreitteihin.
5. Rautatieliikenteen kilpailua edistävien toimenpiteiden toteuttaminen.
6. Liikenteen verotuksen ja rahoituksen uudistamisen yhteydessä varmistetaan, että yrityksille kohdistuvat verot ja maksut pidetään kilpailukykyisinä.
7. Suomen logististen erityisolosuhteiden huomioiminen EU- ja kansainvälisessä päätöksenteossa.
8. Maantieliikenteen käyttövoimamurroksen nopeuttaminen lataus- ja jakeluinfraa kehittämällä.
9. Liikenteen päästökauppatulojen kohdentaminen ensisijaisesti liikenteen käyttövoimamurroksen nopeuttamiseen.
10. Vaihtoehtoisten polttoaineiden saatavuuden parantaminen.